

Návrh odpovedí pre konzultáciu EÚ o nových genomických technikách

Termín do 22. júla

A. Regulácia rastlín vyprodukovaných cieľnou mutagénou a cisgénou - súčasná situácia

* **Otázka 1.** *Pokiaľ ide o uvedené problémy, čo si myslíte o existujúcich ustanoveniach právnych predpisov týkajúcich sa GMO v súvislosti s rastlinami vyprodukovanými cieľnou mutagénou a cisgénou?*

Odpoveď Sú primerané	X
Odpoveď Nie sú primerané	
Odpoveď Neviem, nemám na to žiadny názor	

* **Otázka 2.** *Ak rastliny získané cieľnou mutagénou a cisgénou budú aj naďalej regulované súčasným právnym rámcom týkajúcim sa GMO, očakávate krátkodobé, strednodobé alebo dlhodobé dôsledky pre vás/vašu činnosť/váš sektor?*

Odpoveď Áno	
Odpoveď Nie	X
Odpoveď Neuplatňuje sa	
Odpoveď Neviem, nemám na to žiadny názor	

B. Regulácia rastlín vyprodukovaných cieľnou mutagénou a cisgénou-budúcnosť

* **Otázka 3.** *V súčasnosti sa v prípade rastlín vyprodukovaných cieľnou mutagénou a cisgénou riziká posudzujú ako v prípade všetkých ostatných GMO. Čo si myslíte o posudzovaní ich rizík?*

V prípade rastlín vyprodukovaných cieľnou mutagénou a cisgénou sa riziká musia posudzovať na základe požiadaviek súčasných právnych predpisov týkajúcich sa GMO.	X
V prípade rastlín vyprodukovaných cieľnou mutagénou alebo cisgénou sa musia riziká posudzovať na základe požiadaviek prispôsobených ich vlastnostiam a rizikovému profilu.	
V prípade rastlín vyprodukovaných cieľnou mutagénou alebo cisgénou sa nemusí vykonávať posudzovanie rizík, ak mohli byť vyprodukované tradičným šľachtením alebo klasickou mutagénou.	
V prípade rastlín vyprodukovaných cieľnou mutagénou alebo cisgénou sa nemusí vykonávať posudzovanie rizík	
Neviem/nemám na to názor	
Iné	

*Otázka 4. Je nejaký ďalší aspekt, ktorý by ste chceli spomenúť, napríklad o možných hospodárskych, sociálnych, environmentálnych alebo iných vplyvoch uvedených opatrení, alebo by ste chceli svoje odpovede odôvodniť/rozvinúť?

Maximálny počet znakov v poli je 1 500

Rozhodnutím Európskeho súdneho dvora z júla 2018 sa objasnil právny štatút všetkých druhov nových GMO. Súd vyhlásil, že produkty NGT sú GMO a musia spadať pod GMO legislatívu. Preto najlepšou možnosťou je riadiť ich v rámci smernice 2001/18, nariadení 1829/2003 a 1830/2003.

Uplatňovanie súčasného regulačného rámca GMO sa osvedčilo a zabezpečuje hodnotenie rizika, autorizáciu, vysledovateľnosť a označovanie. Zaručuje tak uplatnenie zásady predbežnej opatrnosti a zaručuje slobodu voľby.

Akékoľvek výnimky pre nové genomické techniky budú mať za následok obrovské negatívne ekonomické a sociálne dopady na celý konvenčný, ekologický a aj potravinový sektor bez GMO.

Každý produkt NGT musí mať dôkladne posúdené riziká od prípadu k prípadu. Nové genomické technológie (NGT) sú nové, nie sú dostatočne preskúmané, preukazujú sa nepresnosťami a neželanými účinkami.

UDRŽATEĽNOSŤ

* Otázka 5. Mal by sa v nových právnych predpisoch o rastlinách vyprodukovaných cieľnou mutagénou alebo cisgénou zohľadniť potenciálny príspevok modifikovaného znaku produktu k udržateľnosti?

V rámci tejto iniciatívy nie sú potrebné osobitné regulačné ustanovenia týkajúce sa udržateľnosti.	X
V tejto iniciatíve by mali byť zahrnuté osobitné regulačné ustanovenia týkajúce sa udržateľnosti.	
Neviem/nemám na to názor	

* **Otázka 6.** Ktoré z uvedených znakov podľa vás najviac prispievajú k udržateľnosti?

	Rozhodne súhlasím	Skôr súhlasím	Neviem/nemám na to názor	Skôr nesúhlasím	Rozhodne nesúhlasím
* Znášanlivosť biotického stresu/odolnosť proti nemu (napr. proti chorobám rastlín spôsobeným hád'atkami, hubami, baktériami, vírusmi, škodcami)			X		
* Znášanlivosť abiotického stresu/odolnosť proti nemu (napr. proti zmene klímy alebo environmentálnym podmienkam vo všeobecnosti, ako je sucho, horúčava, chlad, soľ)			X		
* Lepšie využívanie zdrojov (ako je voda, dusík)			X		
* Znášanlivosť prípravkov na ochranu rastlín/odolnosť proti nim (napr. proti herbicídom alebo insekticídom)			X		
* Lepší výnos alebo iné agronomické vlastnosti (napr. stabilita výnosu, viac semien/plodov alebo väčšie semená/plody, väčšia výška, lepší tvar alebo čas kvitnutia, lepšie šľachtiteľské vlastnosti)			X		
* Lepšia skladovateľnosť (napr. v podmienkach žatvy, prepravy alebo skladovania, dlhšia trvanlivosť, eliminácia hnednutia a menej čiernych škvŕn)			X		
* Lepšie zloženie (napr. vyšší alebo lepší obsah živín, ako sú tuky, bielkoviny, vitamíny, vláknina, nižší obsah toxických látok a alergénov)			X		
* Iné vlastnosti súvisiace s kvalitou (napr. lepšia farba, chuť)			X		
* Výroba látok dôležitých pre potravinársky a nepotravinársky priemysel			X		

* Otázka 7. Ktoré z týchto opatrení by podľa vás boli najlepšimi stimulmi na podnietenie vývoja rastlinných produktov cielenej mutagenézy alebo cisgenézy so znakmi, ktoré prispievajú k udržateľnosti?

	Rozhodne súhlasím	Skôr súhlasím	Neviem/nemám na to názor	Skôr nesúhlasím	Rozhodne nesúhlasím
* Regulačné a vedecké poradenstvo pred schvaľovacím postupom a počas neho					X
* Opatrenia na uľahčenie schvaľovacieho postupu (zrušenie poplatkov, rýchlejšie konania)					X
* Umožnenie uvádzať tvrdenia týkajúce sa udržateľnosti na konečnom produkte					X

Spresnite, aké ďalšie stimuly by ste chceli navrhnúť.

Maximálny počet znakov, ktoré môžete uviesť: 500

Otázky 6 a 7 sú navrhnuté veľmi zle a neobjektívne tak, aby vytvorili argumentačnú podporu pre dereguláciu založenú na hypotetickom potenciáli udržateľnosti. Sloboda výberu, bezpečnosť a zásada predbežnej opatrnosti sú však nemenné a nesmú sa oslabovať v prospech hypotetických výhod. Vyjadrenie tohto názoru nie je v odpovediach vôbec možné. Pritom hodnotenie rizík musí mať prednosť, pred analýzou udržateľnosti. A vôbec, ospravedlňovať dereguláciu hypotetickými rastlinami je politicky a právne otázne.

* Otázka 8. Myslíte si, že by sa spotrebiteľovi mali sprístupniť informácie o prínose modifikovaného znaku rastliny vyprodukovanej cieľnou mutagenézou alebo cisgenézou z hľadiska udržateľnosti?

Áno	
Nie	X
Žiadny názor/neviem	

* Otázka 9. Je nejaký ďalší aspekt, ktorý by ste chceli spomenúť, napríklad o možných hospodárskych, sociálnych, environmentálnych alebo iných vplyvoch uvedených opatrení, alebo by ste chceli svoje odpovede odôvodniť/rozvinúť?

Maximálny počet znakov, ktoré môžete uviesť: 1500

Kritizujem, že možnosť reakcie na túto konzultáciu z hľadiska trvalej udržateľnosti sa zaoberá výlučne hypotetickými výhodami, ktoré tvrdia vývojári, pričom sa vynechávajú možné ekologické riziká, ako aj potenciálne negatívne sociálne a ekonomické dôsledky, ako je závislosť farmárov na semenárskych spoločnostiach, vysoké náklady na semená kvôli patentovaniu, nízkej adaptácii, rizikám pre biodiverzitu a nízkej odolnosti poľnohospodárskych systémov, hoci to sú známe dôsledky širokého používania geneticky modifikovaných rastlín. Hľadajú sa tu priaznivé argumenty a možnosti pre hypotetické rastliny s hypotetickými vlastnosťami, to je samo o sebe vrcholne absurdné.

Najprv musí prebehnúť posúdenie rizika, analýza udržateľnosti môže byť len druhým krokom, ak boli nové GMO predtým klasifikované ako bezpečné pre ľudí, zvieratá a životné prostredie. Je potrebné zabezpečiť, aby bezpečnostné aspekty neboli v rozpore so sľubmi trvalej udržateľnosti. Za žiadnych okolností by označenie udržateľnosti pre nové GMO nemalo nahradiť súčasné označovanie GMO. To by bolo vnímané ako klamanie spotrebiteľa. Udržateľnosť systémov je spájaná bez používania GMO.

z 1500 použitých znakov.

INFORMÁCIE PRE PREVÁDZKOVATEĽOV A SPOTREBITEĽOV

* **Otázka 10.** Ak nie sú k dispozícii analytické metódy alebo nie sú spoľahlivé, účinnú sledovateľnosť rastlín získaných cieľovou mutagenézou alebo cisgenézou, ako aj potravín a krmív z nich možno zaistiť prostredníctvom:

možete zvoliť viaceré odpovede

☒	dokumentácie zaslanej prostredníctvom siete prevádzkovateľov
☒	verejných databáz/registrov
☒	digitálnych riešení, ako je blockchain
☒	iných prostriedkov
☐	Neviem/nemám na to názor

Spresnite:

Maximálny počet znakov, ktoré môžete uviesť: 500

len prostredníctvom postupu, ktorý vyžaduje plnú sledovateľnosť ako jedno z kritérií schválenia – bremeno je na producentovi. Bez toho nie je možné schválenie.

* **Otázka 11.** Ak nemožno poskytnúť spoľahlivé analytické metódy na detekciu aj odlišenie produktu, prevádzkovatelia, ktorí chcú umiestniť na trh rastliny vyprodukované cieľovou mutagenézou alebo cisgenézou, by:

	nemali mať vôbec povinnosť poskytnúť analytickú metódu, ktorou možno vykonať detekciu aj odlišenie ich produktu
	nemali mať povinnosť poskytnúť analytickú metódu, ktorou možno vykonať detekciu aj odlišenie produktu, ak dokážu zdôvodniť, že by to bolo nemožné
	mali mať povinnosť poskytnúť metódu detekcie, ale bez potreby odlišenia, ak dokážu zdôvodniť, že odlišenie by nebolo možné
X	nemali mať povolené umiestniť dotknutý produkt na trh
	Neviem/nemám na to názor

* Otázka 12. *Transparentnosť pre prevádzkovateľov a spotrebiteľov, pokiaľ ide o rastliny vyprodukované cieľovou mutagenezou alebo cisgenézou:*
možné viaceré odpovede

X	možno dosiahnuť prostredníctvom fyzického označenia umiestneného na konečnom produkte
	možno dosiahnuť prostredníctvom digitálneho označenia na konečnom produkte (napr. odkaz na webové sídlo, kód QR)
	možno dosiahnuť prostredníctvom informácií dostupných inde (napr. na webovom sídle, vo verejnej databáze/v registri)
	nie je nevyhnutná v prípade rastlín vyprodukovaných cieľovou mutagenezou a cisgenézou, ak mohli byť vyprodukované konvenčným šľachtením rastlín alebo klasickou mutagenezou
	nie je nevyhnutná v prípade všetkých rastlín vyprodukovaných cieľovou mutagenezou a cisgenézou
	Neviem/nemám na to názor

Upozorňujeme, že rastliny vyprodukované konvenčnými šľachtiteľskými technikami bez genetickej modifikácie alebo klasickou mutagenezou (GMO vyňaté z rozsahu pôsobnosti právnych predpisov) sa nemusia sledovať ani označovať ako GMO; uplatňujú sa ustanovenia iných právnych predpisov týkajúce sa sledovateľnosti a označovania, napr. podľa právnych predpisov EÚ v oblasti potravín.

* Otázka 13. *Je nejaký ďalší aspekt, ktorý by ste chceli spomenúť, napríklad o možných hospodárskych, sociálnych, environmentálnych alebo iných vplyvoch uvedených opatrení, alebo by ste chceli svoje odpovede odôvodniť/rozvinúť?*

Maximálny počet znakov, ktoré môžete uviesť: 1500

Informácie musia byť uvedené na výrobku prostredníctvom označenia GMO, ktoré bude informovať, že výrobok obsahuje GMO. Hospodárske subjekty a spotrebiteľia musia byť informovaní. Informácie o GMO musia byť priamo a jednoznačne dostupné. Rovnako musí byť zabezpečená vysledovateľnosť. Neoznačovaním produktov NGT ohrozíme ekologické a konvenčné poľnohospodárstvo bez GMO. Navyše prieskumy verejnej mienky ukazujú, že občania jednoznačne vyžadujú označovanie produktov NGT.

V tejto časti sa naznačuje, že v niektorých prípadoch nie je možné dosiahnuť, aby rastliny NGT boli rozpoznateľné a teda vysledovateľné. Toto je nesprávne, pretože spôsoby rozpoznania a vysledovateľnosti sa musia a môžu aplikovať, stačí len vôľa.

Na oddelenie NGT od konvenčného a ekologického poľnohospodárstva je potrebné úplné posúdenie sociálnych a ekonomických vplyvov na potravinársky a poľnohospodársky sektor. Kto chce mať prospech z NGT, mal by pokryť všetky náklady na segregáciu (testovanie, čistenie, segregácia od chovu, pestovanie, spracovanie, skladovanie a maloobchod).

C. Ďalšie relevantné aspekty nového rámca

Nasledujúce otázky sa týkajú ďalších aspektov, ktoré nie sú uvedené v predchádzajúcich oddieloch a ktoré sú relevantné pre nový rámec.

* Otázka 14. Ktoré z týchto opatrení by podľa vás boli potrebné pre nadčasové právne predpisy o rastlinách vyprodukovaných cieľenou mutagenézou alebo cisgenézou?

	Rozhodne súhlasím	Skôr súhlasím	Neviem/nemám na to názor	Skôr nesúhlasím	Rozhodne nesúhlasím
* Zlepšenie právnej zrozumiteľnosti právnych predpisov					X
* Zavedenie mechanizmov na umožnenie ľahkého prispôsobenia vedeckému pokroku					X
* Posúdenie rizík, v ktorom sa zohľadňujú vlastnosti a rizikový profil konečného produktu					X

Spresnite, aké ďalšie opatrenia by ste chceli navrhnúť.

Maximálny počet znakov, ktoré môžete uviesť: 500

Rozhodnutím Európskeho súdneho dvora bola dosiahnutá právna jasnosť pre NGT (cisgenézu a mutagenézu). Právne predpisy EÚ stanovujú dostatočné všeobecné normy a mali by byť platné a účinné i do budúcnosti. Legislatíva GMO poskytuje flexibilitu na prispôsobenie sa novým vedeckým informáciám. Legislatíva GMO je založená na procese a nie na produkte a nie je potrebná žiadna zmena a nemôže byť oslabovaná v prospech nových GMO (NGT).

Kritizujem, že nie je poskytnutá možnosť odpovede v súlade s rozhodnutím Európskeho súdneho dvora, a to regulácia podľa existujúcej európskej legislatívy o GMO.

* Otázka 15. Ktoré z rôznych opatrení uvedených v oddiele B by boli najrelevantnejšie pre koexistenciu s existujúcimi poľnohospodárskymi postupmi (napr. konvenčnými, ekologickými)? Sú potrebné ďalšie opatrenia?

Maximálny počet znakov, ktoré môžete uviesť: 1500

EÚ nemá žiadne celoeurópske opatrenia týkajúce sa koexistencie. Pre účel oddelenia NGT od konvenčného a ekologického poľnohospodárstva a potravinových reťazcov bez GMO je potrebné úplné posúdenie sociálnych a ekonomických vplyvov na potravinársky a poľnohospodársky sektor. Kto chce využívať NGT, mal by pokryť všetky náklady na

segregáciu (testovanie, odber vzoriek, čistenie, segregácia od šlachtenia, kultivácie, spracovanie, skladovanie a maloobchod). Koexistencia musí zahŕňať celý reťazec od výroby semien až po hotový výrobok

Koexistencia s existujúcimi poľnohospodárskymi postupmi, napr. konvenčnými, ekologickými, by si vyžadovala dôkladné hodnotenie podľa zásady predbežnej opatrnosti, vysledovateľnosti a označovania, aby sa chránila integrita týchto existujúcich poľnohospodárskych postupov.

* Otázka 16. Myslíte si, že by sa do nových právnych predpisov mali zahrnúť nejaké regulačné opatrenia na uľahčenie prístupu k technológiám cielej mutagenézy alebo cisgenézy/rastlinným genetickým zdrojom? Upozorňujeme, že táto iniciatíva týkajúca sa rastlín vyprodukovaných s použitím cielej mutagenézy alebo cisgenézy sa nevzťahuje na pravidlá duševného vlastníctva (napr. práva k odrodám rastlín, biotechnologické patenty).

Maximálny počet znakov, ktoré môžete uviesť: 1500

Nie je zodpovednosťou Európskej komisie uľahčiť prístup k novým GMO. Úlohou rozhodovacích orgánov je zabezpečiť slobodu výberu, transparentnosť, zodpovednosť v potravinovom reťazci za kontamináciu a zabezpečiť, aby nebolo možné uvádzať na trh alebo pestovať potraviny (plodiny) s rizikom pre životné prostredie, zdravie ľudí a zvierat. Nevidím potrebu žiadnej novej legislatívy, len sa tým zvýši záťaž pre potravinársky sektor na oddelenie nových GMO v celom potravinovom reťazci od šlachtenia, pestovania, prepravy, skladovania a maloobchodu s potravinami.

* Otázka 17. Myslíte si, že by sa do nových právnych predpisov mali zahrnúť nejaké regulačné opatrenia, ktoré by malým a stredným podnikom uľahčili zavádzanie týchto technológií?

Maximálny počet znakov, ktoré môžete uviesť: 1500

Nie

* Otázka 18. Nasledujúce pole môžete využiť na uvedenie dodatočných postrehov alebo poskytnutie ďalších informácií a dôkazov na podporu vašich názorov.

Maximálny počet znakov, ktoré môžete uviesť: 1500

Táto konzultácia nie je v súlade s nástrojmi lepšej regulácie Európskej komisie, chýbajú jej pracovné tézy založené na dôkazoch a hypotetické tvrdenia biotechnologických spoločností sú prezentované ako fakty. Je to celé absurdné a neprofesionálne.

Dereguláciou nových GMO (NGT) môžeme stratiť okrem iného slobodu výberu.

Európska komisia by mala porovnať potenciál poľnohospodárskych systémov, tak aby prispeli k cieľom stratégie z Farmy na stôl, ako je znižovanie pesticídov, skleníkových plynov a adaptácia na zmeny klímy. Potom by občania mohli povedať, že práve agroekológia a ekologické prírode blízke poľnohospodárstvo majú správny potenciál. Musíme riešiť príčiny, zmenou systémového prístupu, nie snažiť sa potláčať následky novými technológiami.

Ak chcete uviesť ďalšie informácie, ktoré dopĺňajú vaše odpovede, tu môžete pripojiť dokument. Maximálna veľkosť súboru je 1MB. Poskytnutie dokumentu je voliteľné. Sú povolené iba súbory typu pdf,txt,doc,docx,odt,rtf

Ak máte ešte 2 minúty, skopírujte jednu alebo viacero z nižšie uvedených publikácií do dokumentu .doc a potom ju priložte pod dotazník

Štúdia FoEE & SAG o zmene klímy a nových GMO <https://friendsoftheearth.eu/wp-content/uploads/2021/10/Editing-the-Truth-Genome-editing-is-not-a-solution-to-climate-change-Report-ENG.pdf>

Ifoam o koexistenciách pre ekologický sektor https://www.organicseurope.bio/content/uploads/2020/06/ifoameu_kgof_socioeconomicstudy_printversion_20180417_web_0.pdf?dd

Rakúska federálna komora práce – Spotrebiteľské pohľady na NGT [Nové genetické inžinierstvo \(202a\) – Portal der Arbeiterkammern und des ÖGB Verlags](#)

BfN Schriften 622 – Analyza von Nachweismethoden für genomeditierte und klassische GV-Pflanzen <https://www.bfn.de/publikationen/bfn-schriften/bfn-schriften-622-analyse-von-nachweismethoden-fuer-undgenomedi>

BfN-Schriften 592 – Hodnotenie rizika rastlín vyvinuté novými technikami genetickej modifikácie <https://www.bfn.de/publikationen/bfn-schriften/bfn-schriften-592-risk-assessment-plants-developed-new-genetic>

Bundesministerium für Umwelt, Naturschutz, nukleare Sicherheit und Verbraucherschutz (BMUV): Jugend-Naturbewusstsein 2020, Bevölkerungsumfrage zu Natur und biologischer Vielfalt, 27.04.2021, https://www.bmuv.de/fileadmin/Daten_BMU/Pool/Broschueren/jugend-naturbewusstsein_2020.pdf